

42. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз. К., 2003.
43. Андрущенко В. П. Роздуми про освіту. К., 2004.
44. Ясперс К. Смысл и назначение истории. М., 1991. С. 168.

Шевченко С.М.,

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу історії та філософії освіти,
Інституту педагогіки НАПН України,
ORCID ID iD: 0000-0002-0432-8893,
Scopus ID: 57225045332*

**МАККАВЕЙСЬКИЙ МИКОЛА КОРНІЛІЙОВИЧ
(1864-1919)**

педагог, історик освіти та педагогічної думки, філософ, релігійний письменник

Народився у християнській родині церковнослужителя. Навчався у Чернігівській семінарії. Після закінчення Київської духовної академії (1889) був залишений викладачем. Від 1891р. - магістр богослов'я, доцент кафедри пастирського богослов'я і педагогіки, читав також лекції з англійської мови. Одночасно викладав історію і педагогіку у Фундуклеївській (1900-05, 1907-08) і Києво-Подільській (1901 — 05, 1906—08) гімназіях. Від грудня 1902 р. — штатний ординарний професор, з квітня 1912 р. — член правління Київської духовної академії (КДА). Від грудня 1914 р. — заслужений екстраординарний професор. Протягом 1904-1909 рр. виконував обов'язки ректора КДА.

Вивчав проблеми церковної археології, педагогіки й історії педагогіки; друкувався у «Трудах Киевской Духовной Академии», «Черниговских епархиальных известиях», «Церковных известиях» та ін. У вихованні висував на перше місце духовне життя, яке було «основним началом особистості», а релігія, за його поглядами, слугувала основою виховання як національної приналежності.

Був активним учасником культурного життя Києва, згуртував навколо себе багатьох київський постсимволістів, займався видавничою діяльністю; працював редактором часопису «Гермес» (1910-1913). Автор збірника сонетів і поем «Стилоз Александрии» (1918), перекладавав зарубіжних поетів: поетичний цикл Р.-М.Рільке «Жизнь Марии» (1914), вірші Стефана Малларме, Жана Мореаса.

Праці: «Релігія та народність, як основи виховання» (1895, перевид. 1905), «Про педагогічні погляди К.Ушинського» (1896), «Педагогіка давніх отців і вчителів церкви (1897) та ін.¹

Микола Маккавейський

ПРО ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ К. УШИНСЬКОГО

(уривки)

«Велика благодійна сила» виховної справи для суспільства скерована «правильним, дійсно добрим шляхом». Це «національно-християнська» основа виховання. «... істинна педагогіка обов'язково повинна створюватися на засадах християнства: в них вона знаходить свою першу і цілком надійну основу. Та й іншою тепер ми не можемо і уявити собі ніяку теорію виховання».

Хто пояснив їй істинний сенс того слова «людина», яким з такою єдинодушністю багато педагогів легко і сміливо зразу називають мету всякої складної виховної праці?

- Де знайде вона той ясний, зрозумілий, разом з тим такий непохитний в своєму авторитеті кодекс моральних правил, яким вона могла би з упевненістю керуватися у всіх випадках свого життя?», – «Вирішення по всіх цим і багатьом іншим, пов'язаним з ними окремим питанням принесло у світ тільки християнство»².

Педагогічні ідеї, це як «непроступна стіна», якою оточили себе античний націоналізм і фарисейська зверхність, і оповіщено повну рівність всіх націй і людей; у всьому своєму світлі ідея вільної, рівноправної людської особистості. В основу її життя кладеться «новий закон, великий закон любові до людини». <...> «ядро душі народу, найглибші і заповітні його прагнення і сподівання, ключ до розгадки всіх вигинів його світогляду – дані в релігії народу. Тут – вища санкція багатьох особливостей народного життя, тут же головна запорука їх довговічності: нічим так не дорожить народ, як своєю вірою і тим, що зв'язано нею і освячено. Релігія, таким чином, навіть більше ніж мови є хоронителькою і виразницею народного духу і характеру»³...

М.К.Маккавейський

К.Д. Ушинський і його педагогічні ідеї. К.: Тип. Г. Т. Корчакъ-Новицкаго, 1896. 98 с.

Примітки

1. Програма з курсу педагогіки для студентів Київської духовної академії на 1902-1903 н.р. Переважна більшість тем присвячена історичній проблематиці. Завершальними темами курсу педагогіки була «теорія виховання», «чинники виховання», «моральне виховання», «засоби виховання». Виховний ідеал розглядався як природно й національно зумовлений результат та процес морального самовдосконалення особистості.

2. Маккавейський М. К. Д. Ушинський і його педагогічні ідеї. К.: Тип. Г. Т. Корчакъ-Новицкаго, 1896. С. 34-35.

3. Там само. С. 36.

Дічек Н.П.,

*доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу історії та філософії освіти
Інститут педагогіки НАПН України
orcid ID: 0000-0002-2185-3630
Scopus ID: 57218266724*

ОГІЄНКО ІВАН ІВАНОВИЧ (1882-1972)

мовознавець, просвітител, учений-теолог

Народився 15 січня 1882 р. в м. Брусилів Київської губернії у багатодітній незаможній селянській родині. Навчався в початковій школі, згодом – у військово-фельдшерській школі, де освіта була безкоштовною. Склавши екстерном іспити на атестат зрілості при Острозькій класичній гімназії дістав можливість здійснити свою мрію – вчитися на історико-філологічному факультеті Київського університету св. Володимира (1903-1909). Після закінчення університету вчителював, брав участь у громадсько-просвітянській роботі, згодом – викладав у рідному університеті, став професором